

ΛΟΓΙΚΑ, ΣΕ ΛΙΓΟ ΚΑΙΡΟ ΠΑΛΙ ΕΔΩ ΘΑ 'ΜΑΙ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ, ΤΑΞΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΣΤΙΣ ΦΥΛΑΚΕΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ

Φίλη του περιοδικού επισκέφτηκε κάποιες φορές τις φυλακές Κορυδαλλού. Μας έκανε τη χάρη να μας αφηγηθεί τι είδε και τι άκουσε κατά τη διάρκεια των επισκέψεών της. Και τσούπι:

-Λοιπόν, μέσω κάποιας πρακτικής άσκησης, επισκέφτηκα κάποιες φορές τις φυλακές Κορυδαλλού. Στις φυλακές υπήρχε μια ρουτίνα στο πως μπαίνεις και βγαίνεις. Τον πρώτο καιρό μου 'χε κάνει εντύπωση, αλλά στη συνέχεια το συνήθισα κι αυτό, όπως και τόσα άλλα. Δηλαδή, αφού έμπαινες στο κτίριο, μεσολαβούσε ένας προθάλαμος. Εκεί άφηνες τα πράγματά σου, κινητά, τσάντες κλπ και τα παραλάμβανες στο τέλος της επίσκεψης. Στην αρχή μας συνόδευαν σωφρονιστικοί υπάλληλοι και μας οδηγούσαν μέσω αυτών των τεράστιων διαδρόμων στο σημείο που έπρεπε να βρισκόμαστε. Θυμάμαι ακόμη την πρώτη μου σκέψη όταν είχα δει τον κήπο των φυλακών· ήταν ένας μεγάλος, περιποιημένος κήπος, με παγώνια να σουλατσάρουν, αγάλματα στις άκρες κλπ. Δεν κάνω πλάκα, μου 'ρθε αυτόματα η φράση «ο κήπος της Εδέμ». Λέω από μέσα μου «ρε συ ωραία είναι εδώ». Μετά κατάλαβα βέβαια ότι ο κήπος δεν είχε καμία σχέση με τους κρατούμενους, ήταν αποκλειστικά για χρήση από τους δικαστικούς, τους δασκάλους και τους μπάτσους.

-Εσύ δηλαδή είχες πρόσβαση στις πτέρυγες με τους κρατούμενους ή μόνο σ' αυτό που ονομάζεται «κοινόχρηστοι χώροι»;

-Όχι, δε μπορούσα να μπω σε κελιά και τέτοια. Η φυλακή έχει πολύ αυστηρή διαρρύθμιση – δηλαδή οι πτέρυγες των κρατουμένων διαχωρίζονται από τους κοινούς χώρους μέσω καγκελόπορτας, διαδρόμων και ορόφων. Εγώ κυκλοφορούσα σ' ένα συγκεκριμένο κομμάτι της φυλακής, δηλαδή στους κοινούς διαδρόμους, στο προαύλιο, στο σχολείο και στο νοσοκομείο.

-Εκεί πώς ήταν;

-Ε, πώς να 'ναι; Ήταν όλα ποτισμένα από τη συνθήκη της φυλακής. Προσπαθούσα και 'γω να μην το σκέφτομαι συνέχεια, ότι ξέρεις αυτό το κτίριο είναι μια κάποιοι είδους χωματερή, δεν το λέω υποτιμητικά, εννοώ ότι εκεί έχουν πετάξει κυριολεκτικά κάποιους χιλιάδες ανθρώπους, οι οποίοι ζούνε έτσι για χρόνια, αλλά όσο και να προσπαθείς να ξεγελάσεις το μυαλό σου, τα πάντα σε επαναφέρουν στην αλήθεια: δε θα ξεχάσω αυτή τη μυρωδιά της κλεισούρας, την αίσθηση της μούχλας. Για όσο καιρό ήμουν εκεί δεν κατάφερα ποτέ να απαλλαγώ από ένα αίσθημα ασφυξίας: μου φαίνονταν όλα τόσο στενά, τα χρώματα των τοίχων με έπνιγαν. Αρχικά, νόμιζα ότι ήμουν επηρεασμένη από τις ιδέες που είχα από πριν, ότι δηλαδή ένωθα ασφυκτικά επειδή ερχόμουν με έτοιμη την απέχθεια για τη φυλακή. Από ένα σημείο και μετά, όμως, δε μπορείς να είσαι σίγουρη. Είναι σαν κι αυτό που παθαίνουν όσοι πάνε για δουλειά στα πλοία: κάποια στιγμή, όταν το πλοίο πέφτει σε φουρτούνα, τους ρωτάει ο παλιός «το πλοίο κουνάνει ή ο ορίζοντας;» και μετά αυτή η ερώτηση κολλάει στο μυαλό. Στο τέλος ο νέος καταλαβαίνει ότι η ερώτηση δεν έχει νόημα, η ουσία είναι ότι ανεξαρτήτως οπτικής, αν μπεις στο καράβι, θα ζαλιστείς, θα ανακατευτείς και θα ξεράσεις. Έτσι και με τη φυλακή.

-Πω ρε συ. Και καλά, στις πτέρυγες των κρατουμένων δεν επιτρεπόταν να μπεις, αλλά με τους κρατούμενους είχες καμιά επαφή; Δηλαδή τύχαινε να αλλαζετε καμιά κουβέντα;

ΤΗΛΕΚΑΡΤΑ

Τηλεκάρτα: ρετρό είδος που κυκλοφορεί εν αφθονία στις φυλακές. Μπαίνει σε κάτι κουτιά που ονομάζονται καρτοτηλέφωνα τα οποία δεν χρησιμοποιεί κανείς από τότε που το κινητό έχει γίνει αυτό που έχει γίνει. Γράφει πάνω 4 ευρώ, αλλά την παίρνεις 5 γιατί στη φυλακή όλα πωλούνται με καπέλο. Τι να κάνεις; Κάπως πρέπει να ζήσουν κι οι μπάτσοι...

-Εννοείται. Δεν ήθελε και μεγάλη προσπάθεια άλλωστε. Εγώ κυρίως κυκλοφορούσα σε χώρους που ήταν συγκεντρωμένοι οι νεαροί κρατούμενοι, δηλαδή ηλικίες 20 με 30. Μεγαλύτερες ηλικίες δεν πολυέβλεπα. Δεν λέω ότι δεν υπήρχαν, λέω ότι δεν υπήρχαν εκεί που κυκλοφορούσα εγώ. Τεσπά, ναι, οι περισσότεροι κρατούμενοι ηλικίας 20-30 ήταν φουλ κοινωνικοί. Άνοιγαν κουβέντα με την πρώτη ευκαιρία, το καταλάβαινα ότι στα μάτια τους αντιπροσώπευα κάποια «που έρχεται απ' έξω», ήμουν κατά κάποιον τρόπο ο σύνδεσμός τους με τον έξω κόσμο, τον «κόσμο της ελευθερίας». Ένωθα ότι η επαφή τους με μένα και με τους άλλους εξωτερικούς τους βοηθούσε να παραμένουν ζωντανοί. Εδώ που τα λέμε δεν είναι και περιεργό. Δηλαδή τόσα παιδιά ήταν εκεί, στην πιο έξαλλη ηλικία, ε είναι φυσιολογικό να ψάχνουν άκρες με το τι γίνεται έξω.

-Καταλαβαίνεις ότι περιμένω να ακούσω ιστορίες. Τι στο καλό γίνεται εκεί; Για ποιον λόγο είναι μέσα; Τι παίζει με τις ζωές τους;

-Καλά μην περιμένεις ιστορίες με τέρατα. Το πιο χαρακτηριστικό είναι ότι οι νεαροί κρατούμενοι με τους οποίους είχα και τη μεγαλύτερη επαφή δεν ταίριαζαν με τη φιγούρα του «σκληρού» τύπου, που κάθεσαι αμίλητος και καπνίζει. Καμιά σχέση. Εμένα μου έδιναν την εντύπωση ότι είναι κάποιοι ανάμεσα στους χιλιάδες που βλέπουμε κάθε μέρα εκεί έξω.

-Ε, πες τίποτα ρε παιδί μου. Μυστικά λέγατε;

-Μα σου είπα. Είχαν όλοι ειλικρινή αγωνία για το τι γίνεται έξω. Αυτό, ας πούμε, εμένα με πίεζε. Γιατί καταλάβαινα ότι, λόγω του εγκλεισμού, οι πιο πολλοί ήθελαν να ακούνε πράγματα που να ικανοποιούν τη δίψα τους για ελευθερία. Αλλά εγώ δεν είχα να τους προσφέρω τέτοιες ιστορίες. Δηλαδή τι να έλεγα; Ότι «έξω» είναι ωραία; Αφού πακέτο παίζει κι «έξω», πακέτο παίζει και «μέσα». Οπωσδήποτε βέβαια καταλαβαίνω τη φούρια και την ανυπομονησία ενός ανθρώπου που είναι 22 χρόνων και του στερούν τους φίλους, τις φίλες και την οικογένειά του. Α! Κι αυτό με

ΑΤΙJE KU DIELLI LIND

Τοίχος του προαυλίου των φυλακών Κορυδαλλού. Στις αυτοσχέδιες προσωπογραφίες απεικονίζονται νεκροί φίλοι ή συγκρατούμενοι των εγκλειστών. Οι αφιερώσεις στ' αλβανικά – «θα τα πούμε εκεί που ανατέλλει ο ήλιος»...

τις οικογένειες έχει ενδιαφέρον. Πολλά παιδιά μου δίνουν λογαριασμούς instagram, άλλοτε δικούς τους κι άλλοτε ανθρώπων από την οικογένειά τους. Μου ζητάνε να τους φωτογραφίσω και να στείλω τις φωτο στους δικούς τους, μου ζητάνε να επικοινωνήσω και να τους πω ότι είναι καλά και πως τους σκέφτονταν και πως σε λίγο καιρό θα γυρίσουν. Δηλαδή πράγματα πολύ απλά, και την ίδια στιγμή πολύ συγκινητικά. Μετά κατάλαβα ότι υπήρχαν και υλικοί λόγοι που μου ζητάνε να κάνω την ενδιάμεση με τις οικογένειές τους. Δηλαδή οι μπάτσοι ή το Υπουργείο, δεν ξέρω ακριβώς ποιος, έχει κανονίσει και βάζει τους κρατούμενους σε φυλακές πολύ μακρινές από τον τόπο καταγωγής τους για να σπάσει τα επισκεπτήρια. Κατάλαβες; Ας πούμε στον Κορυδαλλό υπήρχαν πάρα πολλά παιδιά μεγαλωμένα εκτός Αθήνας, χώρια οι μετανάστες...

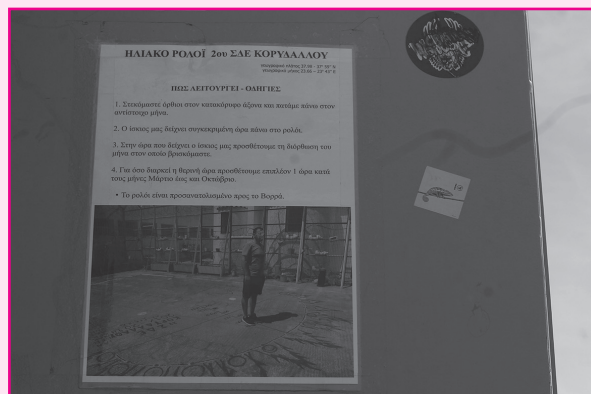
–Με μετανάστες τι έπαιζε;

–Κοίτα, όλα αυτά που σου λέω είναι η δική μου εμπειρία μέσα στις φυλακές. Θέλω να πω δεν ξέρω ποια είναι η επίσημη κατάσταση, δεν έχω υπόψη μου στατιστικά και νούμερα. Σου μιλάω αποκλειστικά για αυτά που είδα με τα μάτια μου τις λίγες φορές που μπήκα στις φυλακές. Ε, ας πούμε η δική μου εκτίμηση είναι πως πάνω από το 50% των κρατουμένων είναι μετανάστες. Πολλά παιδιά από Αλβανία κι αρκετοί Άραβες. Κι έχει πλάκα γιατί τον πρώτο καιρό μια κυρία που δούλευε εκεί είχε κάνει μια αστεία εθνολογική ανάλυση εκεί που τα λέγαμε στο όρθιο. Μου λέει: «Τους Αλβανούς ξέρεις πώς να τους ξεχωρίζεις; Θα σου πω εγώ. Είναι οι πιο καλοντυμένοι...». Την κράτσα αυτήν την φράση και που και που την τέσσαρα. Ρε φίλε ναι. Οι Αλβανοί έσκαγαν απ' τα κελιά φρεσκοκουρεμένοι, ξυρισμένοι, σα γαμπροί. Ειδικά σε κάτι καλλιτεχνικά event που διοργάνωνε το σχολείο (συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις) φόραγαν τα καλά τους burberry και τέτοια. Balkan spirit τελείως!

–Ρε παιδί μου αυτοί τι είχαν κάνει; Θέλω να πω είχαν κάνει φρικτά πράγματα ή ήταν μέσα για μπάφους;

–Εσύ τι λες; Η συντριπτική πλειοψηφία ήταν μέσα για χόρτο, για μπούκες και για κλεμμένα κινητά. Δηλαδή ή τους βρίσκαν οι μπάτσοι χόρτο ή κάποιος τρίτος για να αποφυγει ο ίδιος τη φυλακή ρουφιάνευε όποιον ήξερε και στο τέλος τα κελιά γεμίζουν με τέτοιους. Καμία σχέση με αιμοβόρους εγκληματίες. Πολλές φορές είχα την αίσθηση, επειδή κιόλας δεν είχαμε μεγάλη διαφορά ηλικίας, ότι με διάφορα παιδιά παίζει και να έχουμε αράξει μαζί κάποια στιγμή ή ότι τελοσπάντων δε θα ήταν απίθανο, αν γνωριζόμασταν σε άλλο περιβάλλον, να κάναμε παρέα. Επειδή ξέρεις τι μουσική ακούω, καταλαβαίνεις πόσο οικεία ένιωθα όταν άκουγα τι έπαιζαν τα ηχεία στον Κορυδαλλό. Ακριβώς τα ίδια που παίζει και το δικό μου! Τυχαίο; Πολιτισμικά και ταξικά ταιριάζαμε αρκετά. Μια φορά κάποια παιδιά είχαν βρει ένα μικρόφωνο κι ένα ηχείο κι είχαν αρχίσει και χώναν στίχους. Η φάση ήταν Κορυδαλλός ορεν mics, λίγο ό,τι να 'ναι, αλλά είχε την πλάκα του: ας πούμε ένας έκανε ρίμα με το «πάρκο του Φωκά» και

ΤΟ ΗΛΙΑΚΟ ΡΟΛΟΪ

Ο χρόνος και η ροή του είχαν πάντα ιδιαίτερο αντίκτυπο στη ζωή των κρατουμένων. Εδώ το ηλιακό ρολόι των φυλακών Κορυδαλλού με οδηγίες για να βρεις την ώρα: «στέκεσαι στον κατακόρυφο άξονα», «προσθέτεις τη διόρθωση του μήνα στον οποίο βρισκόμαστε», «προσθέτεις μία ώρα κατά τους μήνες Μάρτιο ως και Οκτώβριο» και έτοιμοι!

το «κλεμμένα κινητά». Κι όταν τον ρώτησα μου είπε ότι είναι από τη Θεσσαλονίκη και πως πηγαίνουν στο πάρκο του Φωκά για να ψειρίζουν κανά κινητό. Κατά τα άλλα, επικρατούσε πολύ μίσος για τους μπάτσους κι ένα αλάνθαστο ταξικό κριτήριο που εκφραζόταν με ατάκες του είδους: οι φυλακές είναι για μας τους φτωχούς, οι μαφιόζοι είναι όλοι έξω...

–Αυτό το «μέσα» και το «έξω» είναι κάπως καθοριστικό έτσι;

–Ε ναι. Όλα τα παιδιά θέλανε να λένε ιστορίες από τη ζωή τους κι από σκηνικά έξω. Ένας με είχε πιάσει και προσπαθούσε να με πείσει ότι είναι πρωταθλητής στο μπιλιάρδο και πως αν πάω στο τάδε μπιλιαρδάδικο στα Πατήσια όλοι ξέρουν για αυτόν και πως σίγουρα θα με κεράσουν ποτό αν πω το όνομά του. Ένας άλλος, τον είχαν πιάσει τα φιλοσοφικά του εκείνη τη μέρα, μου μίλαγε για την περιφραγή της φυλακής. Μου έλεγε πως κάθε βράδυ βλέπει απ' το παράθυρό του κελιού του τους ανθρώπους και τ' αυτοκίνητα και πως γι αυτόν η ελευθερία χωρίζεται από τη φυλακή με έναν φράχτη. «Πηδάς τον φράχτη κι είσαι ελεύθερος» μου είπε. Ξέρω και γω... Διαφωνώ, αλλά δεν ήθελα να του τη χαλάσω.

–Κι εκείνη η γνωριμία;

–Α, ναι! Ήμουν μια μέρα στο προαύλιο κι ήταν δυο τύποι, εικοσικάτι, και περπατάγανε πάνω – κάτω, πάνω – κάτω. Μου ήρθε στο μυαλό εκείνος ο πίνακας του Βαν Γκογκ με τους φυλακισμένους. Anyway ο ένας με κοίταγε και με ξανακοίταγε. Λέω ιδέα μου θα είναι. Με τα πολλά με πλησιάζει και με ρωτάει: «Από Αθήνα είσαι»; «Ναι» απαντάω εγώ. «Σε ξέρω από το antifa» μου πετάει. Εγώ μένω κόκαλο. «Έλα ρε που κάνεις παρέα μ' αυτόν, μ' αυτόν και με κείνον» συνεχίζει ακάθεκτος. «Δώσε χαιρετίσματα σε όλα τα παιδιά από Πετράλωνα – Καλλιθέα». Χώνεται κι ο δεύτερος, Ρομά ήταν: «Α, από Καλλιθέα είσαι; Τα ξέρω κι εγώ τα παιδιά. Antifa Kallithea, πολύ καλά παιδιά». Ένας μορφασμός σα χαμόγελο είχε μείνει παγωμένος στο πρόσωπό μου. Κοίταξα να δω αν υπήρχαν μάρτυρες εκεί γύρω κι αφού βεβαιώθηκα ότι η στιχομυθία είχε μείνει αναμεταξύ μας συνέχισα πιο κάτω.

Α, και το τελευταίο που θέλω να πω είναι μια αίσθηση που αποκόμισα. Μου είπε ένα παιδί: «Λίγο θέλω ακόμη και βγαίνω έξω. Αλλά έτσι που είναι η κατάσταση, λογικά, σε λίγο καιρό πάλι εδώ θα 'μαι». Τα σκεφτόμουν αυτά τα λόγια, γιατί απέπνεαν έναν αέρα νομοτέλειας. Ότι η ζωή κάποιων ανθρώπων είναι κατά κάποιον τρόπο προδιαγεγραμμένη. Και μετά έφερνα στο μυαλό μου τις δουλειές που επιφυλάσσει η «αγορά εργασίας» για ένα κάρο ανθρώπους σαν κι αυτόν και, ναι, δε μου φαινόταν και τόσο παράλογο. Για την ακρίβεια σκεφτόμουν ότι η φυλακή είναι ένας ενδιάμεσος σταθμός για πολλούς ανθρώπους που κινούνται ανάμεσα στις κωλοδουλειές που προσφέρει ο «άσπρος» καπιταλισμός και στις κωλοδουλειές που προσφέρει ο «μαύρος» καπιταλισμός. Κωλοφάση.